

בקייטנה, פרק שנים-עשר

יאנוש קורצ'אק, "בקייטנה", הוצאת יסוד, עמ' 76-80
מפולנית: אריה בוכנר

מדוע חיים, שאינו נותן מנוח לאיש, חי בידידות ולא יגרם עול למרדכי צ'רנצקי?

- האם חיים הוא ידידות?

- כן – מאשר צ'רנצקי בנית ראש.

- ואינו מתפתש אתה?

- לא – מכחיש מרדכי במהירות.

למרדכי צ'רנצקי עינים גדולות, שחרות, אשר תמיד הן משתוממות ותמיד עצובות.

פעם שחקו הנערים באפר (בשדה), וקוקה קראה מעץ ארן.

- קו-קו – קוראת הקוקה בחרשה.

- קו-קו – חוזר צ'רנצקי, מקשיב ומחכה עד שהצפור תענה.

זמן רב שוחחו כך ביניהם, הקוקה והנער. הקוקה החרדה וברחה, ומרדכי

משתומם שאין עונים לו ואינו רוצה להאמין שדבר עם קוקה.

כאשר הנערים רואים סנאי, הם מסתכלים בו בדרךכים שונות: יש האורבים לו, כדי לגשת ולהתקרב בחשאי ולתפס אותו לפתע פתאום, כי שמועה מתהלכת שלפני שנים

הזה נער בקייטנה, אשר תפס סנאי חי והביאו למטבח. אחרים צוחקים מרב ענג,

שבעל חיים קטן ואדמוני קופץ בזריזות כזאת מענף לענף; אדם ודאי הזה נופל ושובר את הראש.

צ'רנצקי אינו צוחק, פוקח את עיניו לרוחה ומשתומם, שהסנאי יודע את אשר איש לא יצליח לעשות...

הנערים משחקים במשחק "שני מקלות" (דידס). צ'רנצקי נעצר ועמד מהצד, מסתכל ומשתומם שאפשר לחבט במקל בזריזות כזאת במקל שני ולהעיפו לגבה כזה.

אבל הוא עצמו לא ינסה לשחק בשני המקלות.

וכך הוא מסתכל בשקיעת החמה, כאלו מחשבה חשובה מעסיקה אותו – ומשום כך רק אז יתעורר מהרהוריו, כאשר יראה משהו יפה ביותר...

פרפר עובר ביעף מפרח לפרח. צ'רנצקי הולך אחריו צעד אחרי צעד, לא כדי לתפסו,

הוא רק משתומם ששני פתיתי שלג בורחים מפניו כאלו הם חיים. ואולי באמת הם חיים?

- האם פרפרים מכרחים להיות לבנים – שאל את חיים וספר לו את הספור הבא:

פעם קרע נער בבית-הספר דף נזר לחתיכות קטנטנות והשליך אותן מבעד לחלון.

כאשר הנזרות נפלו ונרדו לאט לאט, הגיעו התלמידים בריצה אל החלון.

היו שאמרו כי זה שלג, ואחרים – שפרפרים עפים.

עובדת הנקיון באה בתלונה, שלכלכו את החצר. למורה נודע מי השליך את הנזרות

מבעד לחלון והוא הכה את הנער בקנה עץ של מקטרת. הנער התנפח בבכי.

לצ'רנצקי נודע אז, שישנם בעולם פרפרים. וכעת רואה הוא אותם כאן בקיסנה במו עיניו...

הנערים לעגו למרדכי על שאינו יודע לקפץ בחבל, וכאשר משחקים בתופסת – הוא בורח בכבדות. את הכדור אף פעם לא יתפס – וקראו לו בשם מצ'ק.

נאמר לנערים שישנם אנשים טובים ורעים, חכמים וטפשים; ומצ'ק – הוא שם של אכרי כפר, כלומר של אנשים עניים – אבל כלל לא מצחיק. והמדברים בזלזול על מצ'ק דומים לאלה שמתיחסים בלגלוג לשם "מש'ה". אבל רק המבגרים והנבונים מבין הנערים הבינו את אשר הסביר להם המדריך.

רק כאשר הודיע חיים בחגיגות:

- מי שיתגרה בצ'רנצקי, אתן לו בשנים – הודו הכל שעם שני הידידים סכנה להתעסק.

מדוע חיים, אחד השובבים הגדולים ביותר, כרת ברית עם השקט ביותר מכל נערי הקיסנה, צ'רנצקי?